

Vlechtbulletin

Juni 2018

Nr. 55

Burkina gevlochten tas, Bert Veris, België

Colofon

Doelstelling: De vereniging behartigt de belangen van vlechters die met diverse materialen werken. Uitgangspunt is het behouden en bevorderen van ambachtelijk en vernieuwend vlechten in de breedste zin van het woord.

Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Friesland onder nr. 01106099

Bestuur van de Vereniging Van Vlechters:

Voorzitter: Willem de Ridder, Kamperweg 4, 6598 MJ Heijen, 0485-325561

Secretariaat: Ellen Meuleman, Molenweg 54, 6871 XC Renkum
06-11081156 secretariaat@vlechters.nl

Penningmeester Wim Vogelpoel, Hoefslagstraat 2 6651 CT Druten
0487-514249 jokwim@xs4all.nl

Overige bestuursleden: Mieke Langenhuizen, Ingrid Reinhoud, Judith Schuiter
en Ineke van der Sommen

Het lidmaatschap van de Vereniging van Vlechters staat open voor iedereen met belangstelling voor vlechten. De contributie wordt jaarlijks voor 1 februari voldaan en bedraagt € 25,-. Nieuwe leden betalen naar rato van het resterende jaar. Bij voorkeur via een automatische overschrijving op bankrekening:

IBAN: NL 81 RABO 038 38 37 200 t.n.v. Vereniging van Vlechters

Leden buitenland: IBAN nummer: NL 81 RABO 038 38 37 200 BIC code: RABONL2U

Opzegging en wijzigingen van het lidmaatschap doorgeven bij:

de ledenadministratie: Gerrie Mateussen, tel: 040-2450519

of email: j.mateussen1@chello.nl

Opzegging gaat in per 1-1 van het eerstvolgende jaar.

Als kleine vereniging met weinig middelen stellen wij donaties zeer op prijs.

Logo van de vereniging kan door leden opgevraagd worden bij het secretariaat.

Bulletinredactie: Mieke Langenhuizen, Binnenweg 8, 5502 AN Veldhoven

Tel.: 06-21828312 redactie@vlechters.nl

Vormgeving omslag: Mathijs Langenhuizen www.mathijslangenhuizen.nl

Advertenties worden overzichtelijk bij elkaar geplaatst. Kosten: 1/4 pagina € 15,-, 1/2 pagina €30,- en 1 pagina € 60,- Bij plaatsing in vier opeenvolgende nummers 10% korting.

Het Vlechtbulletin ISSN: 1574-5740 - veertiende jaargang: 2018

Uitgave Vereniging van Vlechters. Verschijnt 4 maal per jaar

Oplage 270 - losse nummers € 1,50 exclusief verzendkosten

Extra exemplaren voor cursusleiders € 1,00 exclusief verzendkosten

Het volgende nummer verschijnt september 2018. Kopij inleveren voor 15-08-2018

Website: www.vlechters.nl

Inhoudsopgave

Van de redactie		Pag. 4
Waave a long 'De oogstmand	Ineke van de Sommen	Pag. 4
Van het bestuur	Willem de Ridder	Pag. 5
Verslag Algemene Ledenvergadering	Ellen Meuleman	Pag. 6
Oud-Vlechter Peet Versluis, van radiotechnicus tot...	Wim Vogelpoel	Pag. 8
De Vlechtwerk Knopstoel	Koos Rauws	Pag.12
De geschiedenis van de rammelaar	Frans Mallants	Pag.16
De prijs van je mand	Redactie	Pag.18
Een nieuwe directeur voor het Nationaal Vlechtmuseum		Pag.19
Postelse Abdij	Ciel Bergman	Pag.20
Een fluitje van nog geen cent		Pag.22
Ijsselsteins vlechtwerk, van griend tot mand		Pag.23
Activiteitenkalender		Pag.30
Cursusleiders		Pag.31

Van de redactie

Allereerst wil ik u allen hartelijk danken voor de diverse bijdragen aan dit nieuwe bulletin. Jullie maken het nog interessanter door de verhalen die jullie insturen. Ook foto's zijn van harte welkom en hoe hoger de resolutie hoe mooier ze afgedrukt kunnen worden.

Zoals u ziet zijn er weer diverse veranderingen aan de lay-out doorgevoerd. Het lettertype is van Comic Sans naar Arial gegaan en de meeste pagina's zijn in 2 kolommen uitgevoerd. Dit verbetert het leesgemak zeker. Langzaamaan wordt het een mooi modern bulletin. U moet wel weten dat ik zelf bezig ben om dit

allemaal te leren en dat er best eens iets fout kan gaan. Maar zoals het spreekwoord zegt: Al doende leert men.

Deze keer hebben we wat mooie artikelen over de ledendag, zowel over de rondleiding als over de dag zelf. Daarnaast een mooi artikel over Peet Versluis, een zeer vaardig mandenvlechter, over de knopstoel en een beschrijving van de rammelaar. Nog meer wetenswaardigheden maken het bulletin weer af. Veel leesplezier en een fijne vlechtzomer.

Weave along: "de Oogstmand"

Een aantal jaren geleden hadden we een rubriek in het bulletin waar leden uitgenodigd werden om een bepaalde mand te vlechten. Dit willen we graag weer oppakken in de vorm van een "Weave along"

Het leek ons een goed plan om de manden vervolgens tentoon te stellen op de komende najaars-ledendag en omdat dat ook de tijd van het oogsten is leek een Oogstmand ons erg gepast. We willen hierbij alle leden, dus zowel de beginnende als de gevorderde vlechters, uitnodigen een oogstmand te vlechten. Alle technieken, maten en materialen zijn toegestaan. Het kan een oogstmand voor fruit, bloemen, groente of noten zijn, ook dat staat helemaal vrij. Eigen interpretaties zijn zeker welkom. We hopen op veel deelnemers zodat we gezamenlijk een tentoonstelling

Ineke van der Sommen kunnen maken met hopelijk de grote diversiteit aan vlechttechnieken,

vormen en materialen van vlechtwerk die onze vereniging rijk is! Mocht je wel mee willen doen, maar ben je niet aanwezig bij de ledendag neem dan contact op met secretariaat@vlechters.nl dan kijken wij of er iemand in de buurt de mand

voor je mee kan nemen.

Beste Leden,
Het geldt misschien niet voor iedereen, maar in de zomermaanden schuift de aandacht voor het vlechten in de eigen werkplaats een klein beetje op naar de vlechtkunsten welke worden vertoond in de buitenwereld. Ook is er een stijgende vraag om demonstraties van ons Vlechtambacht te verzorgen op ambachtsmarkten en daarnaast is er ook nog de immer sluimerende behoefte om je eigen vaardigheden op het gebied van vlechten op peil te houden of te vergroten.

De zomer is bij uitstek de periode om de teugels iets te laten vieren, je licht elders eens op te steken of eens ontspannen een mooie vlechtmarkt te bezoeken. De mogelijkheden zijn er in ieder geval, zie dit Bulletin.
Afgelopen voorjaar konden we terugkijken op een drukbezochte, ca 60 deelnemers, Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Vlechters. Een zonnige dag in de Abdij van Postel, bood in een ruime kloosterachtige bezoekersruimte gelegenheid enerzijds voor een inspirerende, enigszins spannende vergadering en in de middag voor een fantastische demonstratie vlechten, verzorgd door de Belgische vlechtgroep de Kempen onder leiding van Frans Mallants.
Zowel de ledenvergadering als wel het middagprogramma toonde aan dat het vlechten allerminst op een dood spoor raakt. En daar kunnen we met de hele Vereniging blij mee zijn.

Volgend jaar bestaat de VvV 15 jaar en dat laten we natuurlijk niet onge-merkt voorbij gaan. De gedachten, hoe kan het eigenlijk anders, gaan uit om ter gelegenheid hiervan wederom een vlechtfestival ergens in het land te

organiseren. Meer informatie is later dit jaar te vinden in het Bulletin.

Voor de ledenvergadering in oktober hebben we al wel een datum geprikt, en een bestemming geregeld, nl. zaterdag 13 oktober, Museum Baron van Brakell in Ommeren. **Let op! Dit is de 2^e zaterdag en niet de 1^e zaterdag zoals gewoonlijk!**

De komende tijd gaan we als bestuur aan het werk om de uitkomsten van de afgelopen vergadering te evalueren en om al wat voorbereidingen te treffen voor het jaar 2019.

Namens het Bestuur wens ik iedereen een inspirerende zomer.

Verslag van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in de Abdij van Postel, 21 april 2018

Ellen Meuleman

Aanwezig zijn ongeveer 60 leden van de vereniging.

1. Opening

Willem de Ridder opent de vergadering en legt uit dat we ervoor gekozen hebben om deze keer eens op bezoek te gaan bij de zuiderburen aangezien we daar een dertigtal leden hebben wonen en deze prachtige locatie bij de Abdij een geweldige vergaderplek is. Na de vergadering en lunch zullen enkele leden van een Belgische vlechtgroep manden laten zien en bijzondere vlechtechnieken demonstreren.

De Vereniging van Vlechters bestaat dit jaar 14 jaar en telt 236 leden.

Na het organiseren van het Festival in Enkhuizen was het vooral de voortzetting van het Bulletin wat onze aandacht vroeg in 2017. De redactie van het blad viel Ingrid Reinhoud zwaarder dan ze gedacht had en uiteindelijk wilde ze er liever mee stoppen. Bijkomende complicatie was dat Maurice van der Molen, die jarenlang de omslag heeft verzorgd er in de winter ook per direct mee wilde stoppen.

Vervolgens heeft Mieke Langenhuizen besloten de redactie op zich te nemen. Samen met een nieuwe vormgever en de hulp van oud-professional Ans Habraken verzorgt zij voortaan het Bulletin.

De website is steeds dringender aan vernieuwing toe. Tot nog toe werd het beheerd door Jacques Sleutels, maar sinds januari werken de codes niet meer en kan hij geen wijzigingen aanbrengen.

Ineke van der Sommen werkt samen met de rest van het bestuur aan een opdracht om een geheel nieuwe website te laten bouwen door een professional en dan een die gebruikersvriendelijk is en echt voor de leden van de vereniging bedoeld is. Ineke heeft gekeken naar de verenigings-websites van andere landen. Daar staat veel meer info over de leden op, zoals foto's en cursus-informatie. Vooral de Engelse website is erg mooi. Wellicht kunnen we daar delen van overnemen.

Vincent Struik merkt op dat de site van Immaterieel Erfgoed ook erg goed is. Daar kijken we ook nog naar.

2. Ingekomen stukken

Geen

3. Notulen vorige vergadering

Geen opmerkingen. De notulen zijn goedgekeurd.

4. Jaarverslag 2017

Geen opmerkingen

5. Financieel verslag 2017

Wim licht het verslag toe. De vergadering keurt het verslag goed.

6. Kascommissie

De kascommissie werd gevormd door Ruud Aalbers en Peet Versluis. Zij brengt verslag uit en verleent de penningmeester decharge.

7. Nieuwe kascommissie

De volgende kascommissie zal bestaan uit Ruud Aalbers en Vincent Struik. Rien Stuijts wordt het reserve lid

8. Bestuur

In het bestuur zijn Ellen Meuleman en Ingrid Reinhoud aftredend. Ellen is herkiesbaar, Ingrid is afwezig en niet helemaal duidelijk over herkiesbaarheid, maar beiden worden herkozen.

9. Rondvraag

Aimée Streefland stelt zich voor als als nieuwe directeur van het Vlechtmuseum in Noordwolde. Ze wil graag de banden met de vereniging herstellen. Haar eerste doel is rust en stabiliteit te brengen in het museum en te zorgen dat het kan blijven bestaan. Door Marij Watervoort wordt een voorstel gedaan voor een ledendag in het Boerenbontmuseum. Nadere informatie komt nog.

Mieke doet een oproep voor foto's en stukjes voor het bulletin.

Hans Groenen vraagt of we door kunnen gaan met de rubriek "geef de pen door". Die is ergens gestopt. Hij neemt zelf de pen op voor het volgende nummer.

Er wordt een voorstel besproken voor een "weave along". We krijgen een thema op, gaan dat thema allemaal op onze eigen manier uitwerken en de volgende ledendag laten we elkaar het resultaat zien. Het voorstel wordt aangenomen en het thema voor de herfst ledendag wordt 'oogstmand'.

VRAGENSPEL

Vragen aantal groene vlaggen

taak vervullen in de vereniging	7
nieuw lid aangedragen	18
bulletin meteen lezen	45
bulletin informatief	44
bulletin kennis opdoen	42
bulletin achtergronden	44
beleving omslag	44
beleving inhoud	48
zelf publiceren	22
vlechten op film	27

lid lokale vlechtgroep	30
interesse in vlechtworkshops	30
kosten beperkende factor	27
afstand beperkende factor	24
bekend met leskisten	40
lesgeven met leskisten	10
vlecht kennis doorgeven	38
nieuw vlechtboek	27
jaarlijks festival/markt	48
evt. deelname festival	43
2 jaarlijks festival	46
zelfde locatie	4

Er ontstaat een discussie over de vraag of het bulletin 4x per jaar moet blijven uitkomen of naar 3x gaan om kosten en werk te besparen. Bijna iedereen stemt toch voor 4 bulletins in een jaar.

*Vlechtfestival: het zou misschien een idee zijn om hiervoor een werkgroep te vormen omdat dit een enorme klus is voor het bestuur als we om het jaar een festival organiseren. Hendrik Ruitenbeek, Vincent Struik, Aimée Streefland en Wim Duteweerd hebben eventueel interesse om een werkgroep te vormen.

Iedereen wordt bedankt voor deelname en inbreng. Willem sluit de vergadering.

April 2018,
Ellen Meuleman
Secretariaat Vereniging van Vlechters

Oud-vlechter Peet Versluis : van radiotechnicus tot ‘Vader Abraham’

Wim Vogelpoel.

Hartelijk welkom geheten in Tienhoven heb ik een afspraak voor een kort interview met de oud-vlechter Peter (beter bekend als Peet) Versluis bij hem thuis in de gemeente Zederik (ZH) bij Ameide langs de rivier de Lek in de Bommelerwaard. De inmiddels nog altijd krasse 83-jarige Peter is geboren in december 1934 te Ameide als oudste van een groot vlechters-gezin van negen kinderen. Hij had nog vier broers en vier zussen en Peter was al 21 toen de laatste spruit van het gezin (een zusje) ter wereld kwam. Op de dag van vandaag bruist hij op zijn manier nog steeds volop van energie.

Steun

Peet vertelt, zelfs zonder te vragen: het was in de crisisjaren en in de 2de Wereldoorlog bittere armoe. Er waren in deze streek te veel vlechters en hoepmakers en als er geen werk was kreeg het gezin acht gulden in de week van ‘DE STEUN’ om het gezin in leven te houden. Maar mijn vader en opa, die samen een mandenvlechterij hadden, waren toen al creatief en vernuftig en fokten, naast hun dagelijkse werkzaamheden, konijnen en kippen, die ze langs de rivier de Lek gingen ruilen voor eten, olie voor in de lampen en om te kunnen koken, of ze gingen met andere goederen (o.a. fruit) aan bij de langsvarende schippers.

Horden

Overigens de weg naar Tienhoven en Ameide vanaf Gorinchem voert langs Meerkerk als een lange weg die in vroegere tijden nog een grind/puinweg was. Verderop gaat deze weg over in een hogere dijk langs de rivier de Lek.

Ledendag Borculo za. 18 april 2015.

Op de dag van vandaag is deze weg gelukkig geasfalteerd maar wel met de nodige verkeersdrempels. Daarbij is deze weg 's nachts ook nog eens onverlicht. Bovendien heeft men met en van wilgenhout ter plaatse van deze drempels aan weerszijden zogenaamde horden geplaatst als herkenning en waarschuwing met materiaal uit de streek.

Wilgenhorden in de bermen bij de vele drempels.

Op deze weg en het dijklichaam zie je links en rechts vele laag liggende waterrijke gronden waarop grienden knotwilgen groeien. Ook zijn er veel rietvelden en staan er nog een paar oude watermolens om het waterpeil in deze polders te kunnen beheersen. Vroeger gebeurde het transport vanaf de grienden over water met een zgn. schouw (houten platboom vaartuig met weinig diepgang) die net als in Giet-hoorn met een houten boom werd voortbewogen. Vlak voor Ameide is er nog een oude eendenkooi te vinden, waar rondom al het nodige hakhout is gesnoeid wat er ligt opgeslagen voor later transport.

Vlechterij

Al vroeg moest ik samen met de vele schoolkinderen de kleine korte gekookte (gebuft) wilgentenen strippen met het schilijzer, dat bij de vele mandenmakers een bekend gereedschap was. We kregen dan een kleine beloning van 10 cent per bos. Die verdienen moesten thuis worden afgegeven aan moeder, die ze hard nodig had voor het hele gezin. Ook hebben wij met het hele gezin thuis rond de tafel voor diverse grote bedrijven (zoals bijvoorbeeld, V&D) paasmandjes gevlochten. Tevens een leuke bijverdienste voor ons gezin.

Over kinderarbeid werd in die tijd niet gesproken.

Vanaf mijn zesde jaar ging ik vijf dagen in de week op de klompen naar de plaatselijke dorpsschool, die maar vier klassen had met twee jaargangen in een klas. In de winter werd de school verwarmd met een grote potkachel die werd gestookt met hout en cokes. Naast de school stond de woning van de hoofdonderwijzer. We kregen daar les in diverse vakken en ook vlechten als handarbeid. We waren thuis hervormd en op zondag moesten we na de kerk naar de zondagsschool, die toen gehouden werd in het gemeenschapshuis in het centrum van Ameide. Tijdens de oorlog van 1940–1945 zijn we een paar jaar niet naar school geweest, omdat in de school Duitse soldaten waren ingekwartierd.

Na de acht klassen op de dorpsschool te hebben doorlopen, kocht mijn vader een fiets voor mij op afbetaling, zodat ik als veertienjarige naar de ambachtsschool te Gorinchem kon fietsen. Dagelijks zo'n twintig kilometer enkel over de slechte grindweg, vertelt Peet.

Verder vertelt hij: Ik had daar echter geen zin in en zo belandde ik in de mandenvlechterij van mijn vader en opa totdat ik op mijn 21-jarige leeftijd werd opgeroepen voor de militaire dienst.

De schuur/werkplaats opgebouwd met steen en hout van mijn vader stond naast ons huis. Deze schuur is inmiddels gesloopt. In de winter werd 'ons honk' verwarmd met de houtresten van onze vlechterij. Dat vlechten werd bij ons 'breien' genoemd omdat alleen de staken van de vlechters tijdens het vlechten een ritmisch ratelend geluid maakten.

Buiten dat hadden ze in de vlechterij nog ca. 7 tot 8 personeelsleden in dienst en die werkten van 07.00 uur in

de ochtend tot 19.00 uur s 'avonds en dat dan zes dagen per week.

Ze hadden ongeveer een half uur pauze per dag om de meegebrachte boterhammen op te eten en om tussendoor nog alle dorpsroddels te kunnen vertellen.

Iedereen had in het dorp een bijnaam/scheldnaam en omdat mijn vader en opa groot van stuk waren, noemden ze ons de lange Dodo's. Die naam blijf ik mijn hele leven wel houden.

Soorten manden

Het werk in vlechterij was seizoenswerk: hoofdzakelijk in de wintermaanden want in de zomer en het najaar zaten we in de fruitpluk, in deze streek stonden veel hoogstam kersen-, appel- en perenbomen net als in de Betuwe. De grond was ook in deze streek daar zeer geschikt voor.

We stonden dan op een ladder, wij noemden het: een leer, met zo'n 40 sporten, dit is ca. 12 strekkende meter hoog. Ik had voor mij zelf een zgn. halfronde buik-plukmand gevlochten voor de geplukte kersen, zodat er meer in kon. Wij werden nl. per kilo betaald. Wij waren als jongelui soms niet van die lieverdjes en gingen in de diverse boomgaarden op strooptocht om appels en peren te jatten. Ook hadden we een lange stok gemaakt met voorin een lange spijker en daarmee pikten wij bij mensen door het kelderraam de appels uit hun voorraad.

Wij vlochten diverse soorten manden in opdracht. Van bruin en geschild hout o.a. boodschappenmanden, plukmanden, wasmanden, broodmanden, hondenmanden, flessenmanden met dopjes en ook wel bloembollenmanden en vismanden. Mijn vader vlocht ook wel mattenklopers voor klanten, maar voor ons gezin had hij een speciale gemaakt met in het handvat een ijzeren staaf. Die

gebruikte hij niet alleen voor de matten maar af en toe ook voor ons als wij lastig of brutaal waren. Ook vlochten we veel voor de stad Rotterdam en de havens en ook voor in het Westland o.a. groentemanden waar piepers, sla, andijvie, komkommers en rabarber in gingen. Peet weet tot op de dag van vandaag nog steeds in een recordtempo (ca. 2,5 minuut) steeds weer gevlochten flessendoppen te vlechten om zo een centje meer te kunnen verdienen.

In de 18 maanden diensttijd mocht Peet om de 14 dagen met zijn 'vrij vervoer' in de militaire trein naar huis. Het andere weekend bleef hij paraat in de kazerne. Hij had met zijn vader afgesproken om in de weekenden, dat hij thuis was, een paar leuke of moeilijke manden op zaterdag voor hem te vlechten. Zo kon hij zijn schaarse soldij (ca. 1,10 gulden per dag) aanvullen en sparen voor een brommer. Gedurende die diensttijd had hij zoveel gespaard dat hij een nieuwe brommer kon kopen en hij reed ermee door het dorp nagekeken door de jongens en uiteraard ook de knappe meisjes... die wel een ritje met hem achterop wilden maken!

Alles wat wij vlochten vervoerden wij zelf naar de loswal of de dijk van

Ameide langs de Lek waar het in schepen werd geladen of rechtstreeks werd verkocht aan handelaren die de bestelling bij ons hadden geplaatst en ze kwamen ophalen. Deze loswal lag soms boordenvol met allerlei soorten gevlochten manden, griendhout, stapels bossen riet en hoepen voor

o.a. haringtonnen.

Monteur

Na mijn dienstplicht als chauffeur (afgezwaaid in 1957) liet ik mijn rij-
Loswal aan de Lek bij Ameide.

bewijs overschrijven en met de wederopbouw na de 2de Wereldoorlog, ging ik in in Ridderkerk werken en werd ik omgeschoold tot elektromonteur. Later werd ik ingezet als storingsmonteur bij de Technische Dienst bij Smit Slikkerveer in Ridderkerk waar ik totaal 40 jaar met plezier heb gewerkt. Met het rijbewijs op zak kreeg ik een bedrijfsbusje en haalde ik iedere dag 7 tot 8 collega's op in hun dorpen. De wegen daar naar toe waren niet zoals nu, geasfalteerd en breed. Bovendien waren in de winter de smalle wegen en de dijken met sneeuw en kou nog slechter en glibberiger.

Daarnaast heb ik een schriftelijke cursus voor aspirant radiomonteur gevolgd waarvoor men in 1953 reclame maakte op de radio en mijn

interesse voor de techniek van de elektriciteit was hiermee gewekt. Thuis deed ik ook al diverse klusjes voor mijn vader, opa en de burens. Nu kon ik na geslaagd te zijn voor dat vervolgdiplooma een dealer schap krijgen om thuis, na mijn werktijd, radio's, wasmachines, bandrecorders en televisies te verkopen en te repareren in een kleine winkel in de garage aan huis. In totaal heb ik, dat samen met mijn gewone werk erbij, 45 jaar gedaan met goede service aan mijn vaste klanten.

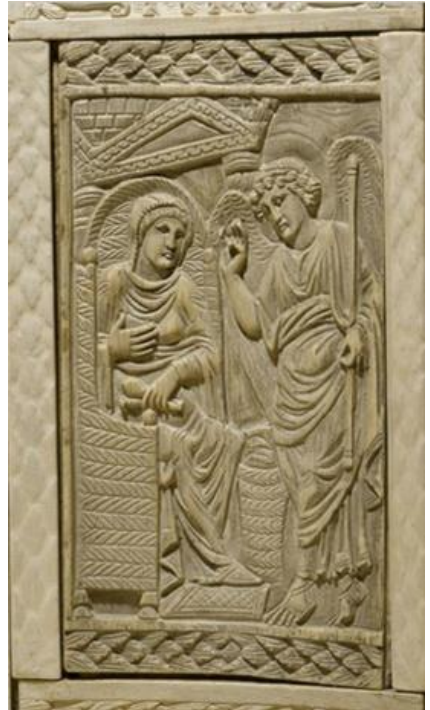
Mede als gevolg daarvan heb ik momenteel thuis een verzameling van ca. 700 stuks oude toestellen (radio's, tv's, platenspelers, bandrecorders, telefoons etc.) waarmee ik op de diverse tentoonstellingen heb gestaan en nog sta. Dit allemaal opgeslagen in de garage, op de vliering en in een slaapkamer. Veel van die toestellen werken nog altijd. Dit mede ten gevolge van de revisie met vakkennis door Peet met o.a. nog in voorraad zijnde reserveonderdelen. Dit aangevuld met uit diverse bouw pakketten samengestelde apparatuur.

Na mijn pensioen in 1998 kon ik niet stil blijven zitten en vertelde ik in het plaatselijke restaurant 'Het Wapen van Ameide' (soms wel 3 keer per dag) de gasten van de diverse busbedrijven, tussen de koffie en de lunch door, over de vroegere bedrijvigheid in onze streek en dan ondertussen ook nog wat vlechtwerk makend. Dit heb ik later ook nog eens aangevuld met een stukje entertainment door optredens als 'look a like Vader Abraham'. Diverse foto's getuigen daar nog altijd van. Hij kan praten als Brugman en gezelligheid kent geen tijd, maar met zijn gevleugelde woorden besluit Peet: 'Vlechten, fietsen en zwemmen verleer je nooit!'

DE VLECHTWERK KNOPSTOEL

Koos Rauws

Op een ivoren paneeltje van een middeleeuwse troon uit ca 550 komen we de knopstoel tegen die bekleed is met spiraalvlechtwerk. Aan de schuine steken is te zien dat de vlechter met 1 streng heen en weer heeft gevlochten. De (bramen) binding loopt schuin in de richting waar het stro wordt aangevuld in het midden van de streng. Het spiraalvlechtwerk steekt boven de knoppen van de houten stijlen uit en vormt een toogveld dat hoger reikt dan het hoofd van Maria.

De oudste Nederlandse knopstoel, ca 13^e eeuw, is in 2013 in Overschie bij Rotterdam in de grond onder een ophoging gevonden. Het hout is geconserveerd met PEG. Restaurator Mathijs van Lopik maakt een reconstructie.

Medio 17^e eeuw brengen de VOC-schepen rotan uit Indonesië en omgeving naar Nederland. Het moet indrukwekkend geweest zijn om op een rotan-scheen gaatjesmat te kunnen zitten. Voor het eerst een stoel waar je dwars door de zitting kan kijken. Heel wat eleganter dan de lompe kiststoelen en banken uit de middeleeuwen.

Medio 19^e eeuw ontdekte men pas dat niet alleen de schil van rotan, maar ook de geschilde stok gebruikt kan worden en dat deze heel goed met stoom gebogen kan worden in allerlei vormen. In Amerika en Engeland wordt de "Fancy Chair" mode. De knoppen lijken wel gevlochten rammelaars!

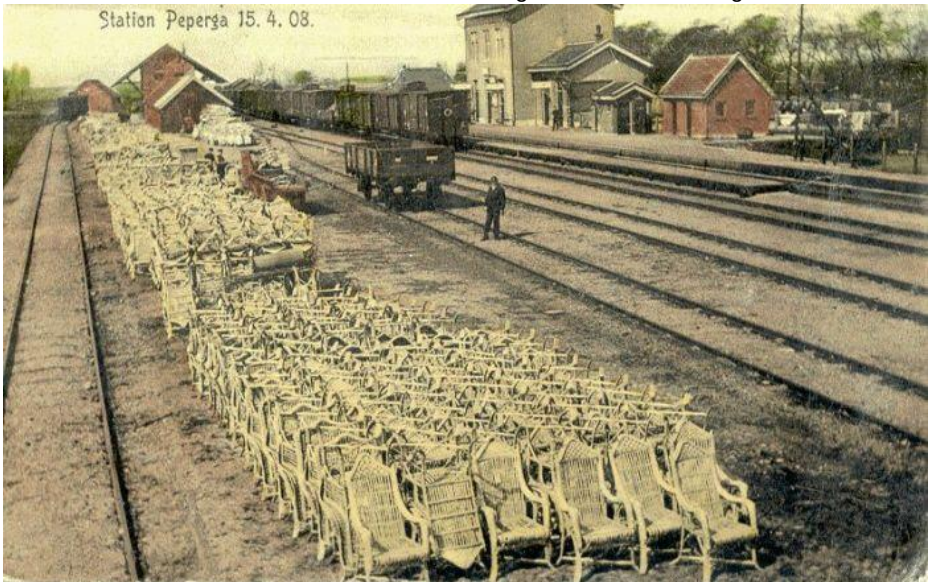

De gegoede burger gebruikte vooral de driepoot en de knopstoelen die met biezen gemat werden. Tussen de voor en achterpoten zijn ronde sporten en de rugleuning heeft tussen de stijlen getoogde regels.

In 1908 zien we de meest verkochte Nederlandse vlecht-werkstoel staan te wachten op het station van Peperga nabij Noordwolde. De zitting en de rug

zijn niet gevlochten omdat deze toch achter kussens of een looper schuil gaan. Alleen het toogveld bovenaan de

rug is gevlochten.

Aanvankelijk heeft de vlechtwerk knopstoel nog knoppen op de stijlen. In ca 1925 waren er ook al stoelen met een symmetrisch gevlochten looper.

In 1967, 51 jaar geleden, zien we de stoel in het VPRO programma HOEPLA. Blote Phil Bloom zit op een "China-Mat" loper die uit de goedkope Chinese vloermatten werd gesneden. De knoppen zijn vervallen door de vlecht die via de armleggers over de stijlen naar de achterkant doorloopt.

In 1999 laat Hendrik Jubbega in een video zien hoe de vlechtwerk knopstoel werd gemaakt. Het is verbijsterend hoe trefzeker en ontspannen hij uit de losse hand te werk gaat. In vier en een half uur is de stoel klaar.

<https://www.facebook.com/Wilhelminaoord/videos/1296825830400806/>

De rammelaar wordt van oudsher gevlochten met zeven wilgentenen en de techniek werd ontleent aan de strovlechtechniek.

De zeven tenen of wissen in de rammelaar staan voor de verbeelding van de zeven deugden: Wijsheid, rechtvaardigheid, matigheid, moed, geloof, hoop, liefde.

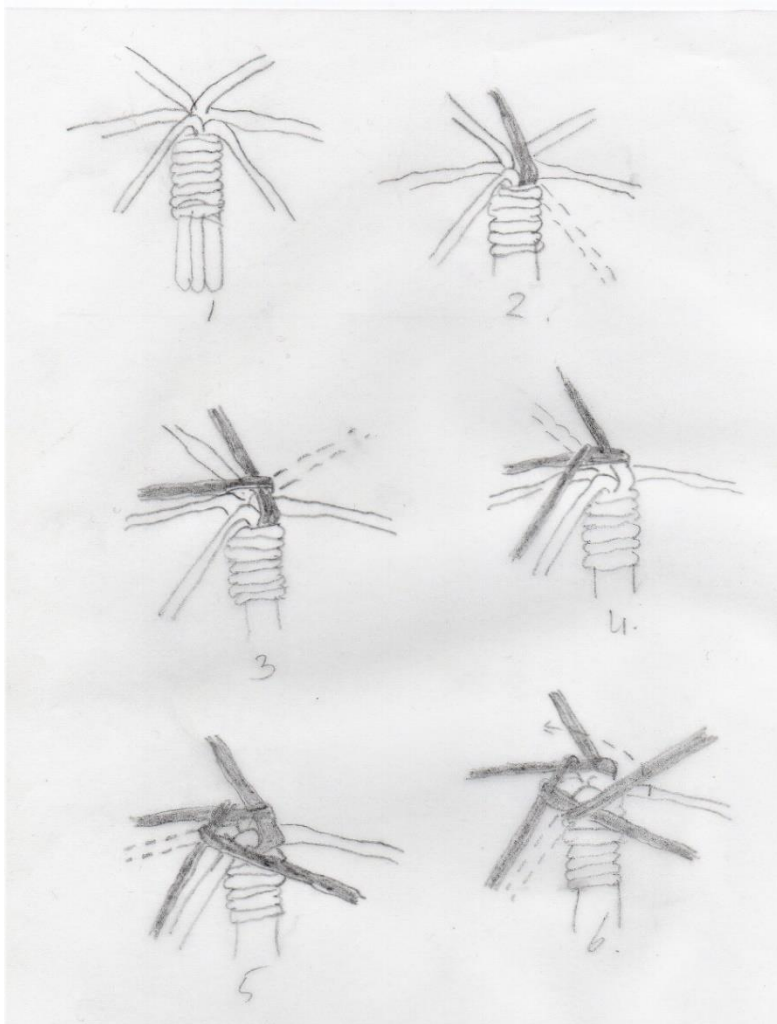
De zeven stenen in de rammelaar staan voor de verbeelding van de zeven hoofdzonden:

Hoogmoed, ijdelheid, gramschap, luiheid, gierigheid, gulzigheid, onkuisheid.

Vroeger werd de rammelaar in de wieg gehangen om het kind te beschermen tegen deze hoofdzonden.

In Engeland werden er noten in gestoken zodat het kind geen honger zou lijden. In het boek van Sine Jakobsen staat een mooie beschrijving van deze technieken d.m.v. tekeningen uit gelegd. Het boek heet 'Wilgentenen in en om het huis'.

Korte beschrijving

*Neem 5 wilgentenen en bind die samen met een bundeling zoals op de tekening. Buig ze daarna om.

*De tekeningen laten zien hoe je de tenen rond moet vlechten.

* Vlecht de tenen een paar ronden naar buiten zodat de diameter groter wordt.* Vlecht dan de tenen een paar

ronden naar boven. Leg er dan de 7 stenen in.

*Vlecht nu de tenen naar binnen om de opening te sluiten.

* Zet de wilgentenen vast. Knip de eindjes af op zo'n 5 cm. Stop ze dan in het gat in het midden.

De prijs van je mand

Redactie

De verkoopprijs van je mand, hoe bereken je dat?

Bij het doorlezen van oude bulletins van de stichting 'Wilg & Mand' kwam ik een aantal leuke verhalen en artikelen tegen. Een aantal is nog steeds van toepassing want zoiets als het berekenen van de verkoopprijs is iets van eeuwen.

De prijzen zijn wat gedateerd omdat ze uit 1942 zijn maar toch is het leuk om te zien hoe precies die werden becijferd.

Deze berekening komt uit het bulletin nr. 4 van 1991.

F11,-. De teen hiervoor was ook maar F0,35 per kg. en het maakloon F2,75 per cm., maar.....dan moest hij wel franco per boot of spoor worden geleverd. Het ijzerwerk was wel duurder, nl. 25 cent.

Om een beetje loon te hebben moest elke minuut worden benut. En zoals ons bestuurslid van den Dool toen altijd zei: 'je had geen tijd om je neus te snuiten'.

Vandaag de dag gebeurt het kostprijs berekenen voor de meesten niet meer zo in detail.

Een veel gehoorde bij degene waar het

Een geblokte wasmand van 50 cm van witte teen:			
gewicht 2,5 kg + 0,5 kg afval tegen een teenprijs van			
	f 0,40 =		f 1,20
loon in stukwerk: 4,5 cent per cm lengte van de mand			
is 50 x 4,5 cent =		f 2,25	
bijkomende kosten: ziektewet 2%	f 0,0425		
ongevallenwet 1%	f 0,02125		
veroeffeningshel. 4,5%	f 0,10		
dektorsfonds 2%	f 0,0425		
vukantiegeld 2%	f 0,0425		
		f 0,24875	
voor vuur en licht in de werkplaats 2%	f 0,0425		
fabricage winst 10%	f 0,37125		
		f 0,41375	
		f 0,41	
verkoopprovisie 10%			f 1,07250
			f 4,52
winkelprijs komt afgerond aldus uit op			
(dit dan zonder ijzeren stang van 20 cent)			

Een mand van 100 cm. kostte dan op dezelfde wijze berekend F13,70.

De prijzen van nu (1991) zouden dan respectievelijk F130,- en F400,- zijn. (Kun je je voorstellen hoeveel een mand nu, in 2018, zou moeten kosten om er van rond te komen).

De zogenaamde Haagse wasmanden of 'Platdekse' waren iets goedkoper, nl. voor 50 cm. F3,75 en voor 100 cm

manden vlechten vooral een hobby bij is: als ik er maar weer een bos wilg voor kan kopen.

Toch zou het fijn als al het vakwerk naar eer en geweten aan een juiste prijs verkocht kon worden.

Zeker weten dat er dan weer veel meer beroepsvlechters zouden zijn.

Een nieuwe directeur voor het Nationaal Vlechtmuseum

Een leuke verrassing tijdens onze Jaarvergadering / Ledendag was de aanwezigheid van de nieuwe directeur van het Nationaal Vlechtmuseum in Noordwolde. De laatste jaren is het museum aan een groot aantal veranderingen onderhevig geweest. Het museumgebouw is flink verbouwd en het museum is daarin samen gegaan met de Wereldwinkel en de bibliotheek. Ook is de opzet van het museum veranderd naar een museum dat de geschiedenis vertelt van het vlechten in en rondom Noordwolde. Maandelijks wordt er een Vlechtcafe

gehouden op een zaterdag waar je kunt proeven van het vlechten.

De volgende verandering is (weer) een nieuwe directeur, volgens haar eigen zeggen de 6e in korte tijd. Haar naam is Aimée Streefland en zij streeft er naar om het Vlechtmuseum weer stabiel te krijgen. Ook wil ze graag de contacten met de Vereniging van Vlechters weer verbeteren zodat we tot een vruchtbare samenwerking kunnen komen. Wij wensen Aimée veel succes en als vereniging gaan wij graag op haar voorstel in.

Postelse Abdij

Ciel Bergman

Na de jaarvergadering van 21 april was er de mogelijkheid tot het meelopen met een rondleiding in de Abdij van Postel. Gelukkig was onze gids zo coulant om een grotere groep mee te nemen dan was afgesproken, zodat ik óók nog mee kon! Zonder gids kun je maar een deel van de gebouwen en het terrein zien.

We begonnen bij de toegangspoort, waar hij vertelde over het ontstaan van het klooster in 1140. In de 12^e eeuw was Postel bezit van Fastradus van Utwich, die het schonk aan de Norbertijnen van de Abdij van Floreffe met de opdracht hier een kerk te bouwen. Postel was toen een belangrijk kruispunt van wegen van Breda naar Maastricht en van Den Bosch naar Leuven. De opvang van reizigers was een belangrijke taak. Vanaf 1613 is het een onafhankelijke priorij met Colibrant als eerste abt.

Bij de toegangspoort is het informatiecentrum Colibrant, vernoemt naar de eerste abt. Bij deze poort werd eten aan de armen uitgedeeld op de spijndingdagen (spijsuitdelingdag) van Asdag en Witte Donderdag. Vanwege de wanordelijke toestanden en plunderingen, is de poort verstevigd en een ommuring van 1200 meter om het hele gebied gemaakt. En de bedeling werd voortaan in de dorpen zelf gedaan.

Daarna liepen we verder langs de Renaissance Belfort uit 1610, naar het abdijkerkje. De eerste (houten) kerk was al snel te klein geworden, zodat er een grotere werd gebouwd in 1190. Dit kerkje is in de loop van de eeuwen verbouwd en aan het klooster vastgemaakt met een binnen doorgang voor

de veiligheid van de kloosterlingen tijdens de 80-jarige oorlog. Maar als oudste nog steeds in gebruik zijnde Norbertijnenkerk is het dagelijks geopend van 6:30 u tot 18:30 uur.

Tijdens de Franse Revolutie 1797 werden de kloosterlingen verdreven en abdijgebouwen afgebroken. Na 50 jaar keerden zij terug en werd begonnen aan de heropbouw, die 150 jaar in totaal heeft geduurd.

Vanuit de kerk ging de rondleiding naar de kruidentuin. Die was nog niet helemaal klaar voor het nieuwe seizoen, maar er was duidelijk te zien hoe ontzettend veel geneeskrachtige kruiden er op wilden komen. Hier wordt onder andere Ginseng geproduceerd, maar ook tincturen, zalfjes en kruidenthee voor de verkoop in hun abdijwinkel en online. De tocht ging verder langs het pesthuisje en de oude kaasmakerij, waar nu een foto-

tentoonstelling en de producten van de abdij te zien waren. Vanaf 1947 wordt er op de abdij kaas gemaakt.

Op de terugweg naar de Gasterij keken we nog op het binnenplein, waar het Bezienshuis met gast-verblijven is voor georganiseerde retraites. Ook de gebouwen van de oude brouwerij zijn hier, maar helaas zijn in 1943 de koperen brouwketels verkocht wegens 'armoede'. Het Postel Abdijbier wordt nu gebrouwen door Alken-Maes (onderdeel van Heineken). Ook de uitgebreide bibliotheek met oude boekenschat ligt aan dit plein. In de collectie bevinden zich 350 Plantijndrukken en de Statuten van het Gulden Vlies op perkament. Op afspraak kun je de bibliotheek bezoeken.

Aangezien de rondleiding al zo'n 2 uur had geduurd namen we hier, met hartelijke dank, afscheid van onze gids en liepen we terug naar onze eigen vleugel voor het afscheidsdrankje. Vanwege het mooie verhaal heb ik zelf geproost met een echt Postels Blondbier!

Over de omslagfoto's

De mand op de voorkant is gemaakt door Bert Veris van de Vlechtgroep de Kempen uit België o.l.v. Frans Mallants. Eigenlijk is het geen mand maar een tas gevlochten in de Burkina-techniek. De rand is afgewerkt door alle staken plat te leggen en ze samen te binden met een mooi blauw koord. Om hem als tas te gebruiken zijn de openingen eigenlijk te groot, alle centjes vallen er tussen door.

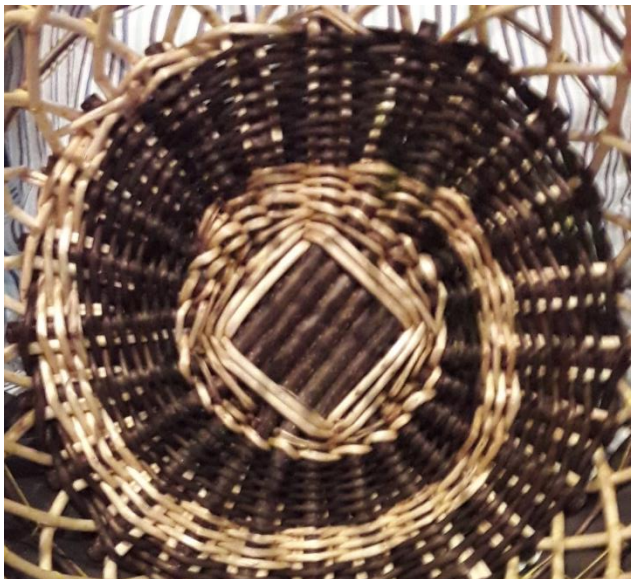
Maria, de vriendin van Bert heeft een mooie, in kleur bijpassende, binnentas gebreid. Samen met de lederen draagriem maakt dit de tas compleet.

De mand in wording op de achterkant is gemaakt Jean Wouters, eveneens van

dezelfde Belgische vlechtgroep. De bodem is opgezet met 2x 6 bodemstekken. De vlechtwisen gaan eerst 2 ronden parend volledig over de 6 bodemstekken, dan 1 ronde parend vlechten over steeds 3 bodemstekken, dan 1 ronde die zeer wisselend gaat. Eerst parend vlechten 1x over 2 stekken, dan 2x over 1 stek, dan 1x 2 stekken, herhaal dit nog 3x zodat de hele ronde op deze wijze gevlochten is. Daarna 1 hele ronde alles over 1 stek parend vlechten.

Zet daarna de bodem verder op in Franse eer met invoeging van 6 witte widden zodat er die mooie spiraal in ontstaat.

Steek bij iedere bodemstek 2 staken bij, prik ze aan en buig de staken omhoog in de gewenste stand. Ga verder met het afwerken van de mand in de Nasa-techniek

St. Historische Kring IJsselstein IJsselsteins vlechtwerk van griend tot mand

De tentoonstelling 'Historisch vervlochten met MIJ. IJsselsteins vlechtwerk, van griend tot mand' was te zien van 1 april tot en met 17 september 2017 in Museum IJsselstein (MIJ). In de tentoonstelling stond de historische context van het mandenvlechten centraal. Dit eeuwenoude ambacht van het hakken, snijden en schillen van wilgentenen is onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van IJsselstein. De natte polders rond IJsselstein leenden zich bijzonder goed voor het verbouwen van wilgenhout en aan het eind van de Middeleeuwen ontwikkelde zich in deze streek de zogenaamde "griendcultuur". Het werken in de grienden is een noeste arbeid. De eenjarige wilgentenen worden geschild en gevlochten tot manden en het vierjarige hout verwerkt tot hoepels voor tonnen. Het is een levendige

'industrie' die tot na de Tweede Wereldoorlog duurt, wanneer nieuwe materialen en technieken het eeuwenoude ambacht verdringen. De tentoonstelling is in samenwerking met de Historische Kring IJsselstein tot stand gekomen en bracht de werkwijze en historische context rondom het IJsselsteinse vlechtwerk in beeld. Daarom trapte Museum IJsselstein (MIJ) in samenwerking met de

Schiljzers voor het museum

Historische Kring IJsselstein (HKIJ) af met een historische tentoonstelling waarin we deze cultuur in woord en (film) beeld zichtbaar maken. Deze tentoonstelling vormt tevens de opmaat voor de zomertentoonstelling "Eigentijds vervlochten met MIJ" met haar vertaling van het eeuwenoude vlechtambacht in de hedendaagse kunst en vormgeving. Bovendien kan het ambachtelijke vlechtwerk gezien worden als metafoor voor verbinding. Iets wat MIJ bewust nastreeft. Kunst en cultuur als verbindend element staan bij MIJ namelijk hoog in het vaandel.

Griend- en teencultuur, een beknopte geschiedenis.

Er zijn nog grootouders in de streek die er over kunnen vertellen. Het was hard en zwaar werken in de grienden rond IJsselstein. Je lichaam werd gesloopt en in het "schilseizoen" vlogen de kilo's er af. Het is een verdwenen wereld die nog zo dichtbij ligt. Dat wat we nu de "griendcultuur" noemen betekende voor diegenen die er in werkten veelal een jaarlijks terugkerende strijd om het bestaan.

Aanplant

De natte polders rond IJsselstein leenden zich bijzonder goed voor de aanleg van grienden. Oorspronkelijk ontstonden hier natuurlijke bossen, met als belangrijkste vegetatie "pollen" wilg en els, waaruit takken groeiden. Aan het eind van de Middeleeuwen werden deze ontgonnen en ontwikkelde zich hieruit de griendcultuur. Zo werden lage en afgelegen (z.g. onland) percelen rendabel gemaakt. Ook waren de grienden zeer geschikt om in de

uiterwaarden het slib vast te houden. Ook de ondergrond van boomgaarden kon als griend worden gebruikt. Het

Tweejarig teen wordt met een hakoord losgehakt.

aangepote wilgenhout werd onder meer verwerkt tot 'wilgentenen' die voor manden, eendenkorven, visuiken en ander vlechtwerk werden gebruikt. Een tweede toepassing was het "hout" dat gebruikt werd voor "hoepels van vaten" uit deze toepassingen ontstond in IJsselstein de hoep- en manden-industrie.

Na een korte opleving in de jaren dertig van de vorige eeuw is deze geheel verdwenen. Onze binnendijkse polders vormden dus de basis voor deze "industrie". Op de, langs het water gelegen, smalle percelen grond werd wilgenhout aangepoot dat in groeifasen tot vier jaar werd "gesneden" of "gehakt". De "snijgriend" (teen) werd jaarlijks in november gesneden en het "hakgriend" (hout) werd om de twee tot vier jaar gehakt.

Bewerking

Na het snijden of hakken werden de teen en het hout opgebonden tot bossen. In IJsselstein hadden deze een omvang van 80 cm. (d= ca. 25

cm.) Deze bossen werden met een platte schuit "uitgevaren" naar de weg om direct verkocht te worden voor verdere verwerking. Als eerste werden ze gesorteerd op dikte en lengte. We kennen vijf soorten: telhout, mandenmaker, davidjes, stikteen en mopjes. (Afhankelijk van dikte en lengte onderscheidde men dit.) De bossen telhout, mandenmaker en davidjes werden in de winter en het vroege voorjaar in het water gezet. Zo kwam de bast losser van de stam. De IJsselsteinse stadsgracht en de Benschopse wetering werden hiervoor dankbaar ingezet. Vervolgens brak het schilseizoen in mei aan. De bast moest er af : het schillen. We zouden het "schilijzer" in onze tijd kunnen zien als het meest slopende fitness-toestel.

Gedurende vier tot vijf weken was het op de boerenerven, in de achter-

Teenschillers aan het werk in het

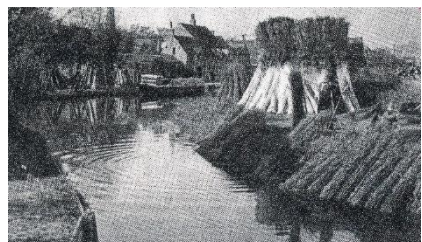
'Plantsoen', circa 1925. Foto Collectie H. Tersteeg IJ

tuintjes en op de gronden rond de binnenstad een grote bedrijvigheid. Jong en oud verdienden hier een broodnodig centje bij. Het schoolverzuim was hoog in die periode en over kinderarbeid werd niet nagedacht.

Toepassing

De geschilde teen werd opnieuw opgebost en in "stuiken" opgezet om goed te drogen. Na twee maanden werd de uitgedroogde teen verkocht aan de hoep-, manden- en stoelen-industrie.

De schillen of basten werden bijeen gebonden en gedroogd en na het schilseizoen verkocht aan de plaatselijke bakkers als brandstof voor de bakovens. De stikteen en mopjes werden niet geschild. Na een droogperiode konden hiervan manden worden gevlochten. De dikke stikteen voor pakmanden en de dunne teen uit de mopjes werd gebruikt voor de flessenmanden.

Teenschil-erven met bossen wilgenteen in zuidoostelijke stadsgracht (1938)

Na de Tweede Wereldoorlog vervingen moderne kunststoffen de meeste traditionele toepassingen van het wilgenhout. Het wilgenhout van de

griend gronden in de vorige eeuw werd echter ook gebruikt voor een *Zinkstukken voor de Deltawerken*

belangrijke nieuwe toepassing. Bij de aanleg van de IJsselmeerpolders en het op gang komen van de Deltawerken werd veel griendhout ingezet voor oeververdediging (kraagstukken) en veel in de zogenaamde “zinkstukken”. Na het voltooiën van de grote waterwerken stortte de vraag naar griendhout helemaal in. Alleen natuurbeschermingsorganisaties houden deze eeuwenoude traditie hier en daar nog in stand. Van de 13.000 hectare griendgrond in 1932 is er in ons land nog zo'n 200 hectare over.

Griend- en teencultuur in IJsselstein

De griendcultuur zorgde in IJsselstein in de 19de eeuw voor een behoorlijke werkgelegenheid. Rond 1850 waren hier zo'n 300 mensen structureel (al dan niet als seizoenwerker) bij betrokken.

Over hoep en mand

Het geschildre griendhout vond zijn weg naar de vele hoep-, manden- en stoelmakerijen. Uit deze “makerijen” is de IJsselsteinse meubelindustrie ontstaan. Het griendhout werd vaak in IJsselstein verwerkt.

Na het in tweeën kloven van de lange twijg (met een soort straathamer (zie foto) werd deze vastgezet met een klem die te bedienen was met een voetpedaal en ontdaan van de kern en glad gemaakt met de dissel.

De hoepmaker klooft een 'stok' met een 'dissel'.

Deze hoepen waren gekloofd, gladgemaakt en daarna met een hoepwals gebogen halve twijgen die als hoepels om de tonnen werden geklemd.

Drie hoepmakers in de hoepelmakerij van Frans Leeuwenstein aan het Kronenburgplantsoen, circa 1925.

Hoep werkbank in het museum

Hoepwals in het museum

Als we het hier hebben over de griendcultuur hield dat naast de teelt dus ook de verwerking in. Degene die in de verwerking werkte, heette in de volksmond "hoepmaker." Dat begrip omvatte de beroepen van hoepel-, manden- en stoelmattenmakers. De eigenaar van de onderneming was de z.g. "hoepbaas". In de praktijk kocht de hoepbaas zelf het griendhout op verkopen. Hij liet deze dan hakken, bewerken en schillen. Het schillen was seizoenswerk dat in het voorjaar gebeurde op de boerenerven, "achteroms" in de binnenstad en de open gronden rond de stadsgracht. Het maken van hoepels voor de kuiperij was vrij eenduidig, dat gold ook voor de stoelenmatterij.

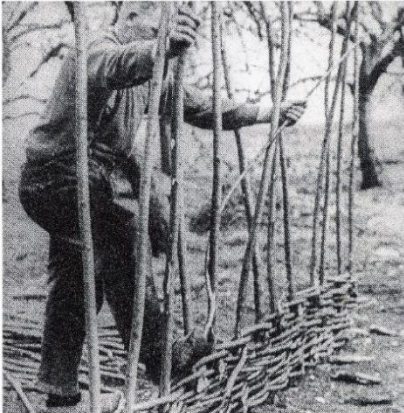
Anders was het met de mandenmakerij. Deze was voor IJsselstein belangrijk geworden door de opkomst van boomgaarden in het buitengebied van IJsselstein en Houten. Voor de vele kersenboomgaarden moesten "bussels" (hoenderik) worden gemaakt en voor appel- en perenboomgaarden de "netmand".

Deze werden later vervangen door houten kisten waarna de productie van onder andere wasmanden, fietsmanden, papier- en linnenmanden op gang kwam. Het maken van bloemen- en fruitmanden (het z.g. "luxe werk") was een specialisatie. Dat gold tevens voor het maken van een palingfuik ook wel "kubbe" genoemd.

Mandenmakers van de firma W. Vink circa. 1920

Voor de bakker, slager en kruidenier werden grote manden gevlochten die voorop de zware transportfietsen werden gemonteerd en ook de melkman die langs de woningen ging had een mand. Ook werden er turf- vis- zalm en houtmanden gemaakt en in opdracht reiskoffers en wiegen.

Het vlechten van een wilgenscherm met ongeschilde teen.

Ook voor het maken van vlechtschermen, horden, hekken en afrasteringen voor het vee werd de ongeschilde teen door de boeren gebruikt en tevens op en rondom hun erf voor de diverse gebruiksvoorwerpen. (bonenstaken en gereedschappen.)

Sociale omstandigheden

De lonen in de hoepmakerij waren erg laag. Het eentonige werk en de slechte arbeidsomstandigheden zorgden voor een ongezonde omgeving. Er moest hard en lang gewerkt worden. Velen zochten een uitweg in de drank. Dat werd versterkt door de gewoonte van sommige "hoepbazen" om bij de wekelijkse afrekening de arbeiders een paar borrels te schenken. Zo kon het behoorlijk uit de hand lopen. Hierdoor kwam het voor dat aan het begin van de nieuwe werkweek het loon al was opgegaan aan de drank! Het hoepmaker gezin kon dan niet rondkomen met alle nare gevolgen van dien.

Frans Leeuwenstein, Nol van Doorn en Dirk Leeuwenstein stapelen hoepels tot een 'stuik'.

Achteruitgang en teloorgang

In de jaren dertig van de vorige eeuw was de neergang van de griendcultuur in IJsselstein goed zichtbaar. De meubelindustrie zorgde inmiddels voor de meeste werkgelegenheid. In 1930 stonden nog 33 personen als hoepmaker en 17 als mandenmaker

*Palingfuik (kubbe) van wilgentenen.
Er werden ook ratten mee gevangen.*

geregistreerd. Tien jaar daarvoor telden we nog 40 mandenmakers. Het ging bergafwaarts. Dat kwam mede door de concurrentie uit landen als België en Polen van waaruit goedkopere, en vaak ook betere, teen werd geïmporteerd. De Nederlandse voorraden van teen, griendhout en hoepels hoopten zich op. Een overheidstoeslag op de productie van griendhout mocht niet baten. Kort voor de oorlog leefde de IJsselsteinse mandenindustrie tijdelijk op. Dat was te danken aan de export naar Duits-land van speciale manden bestemd voor het vervoer van granaten! Na de oorlog

ging het snel minder. Telde IJsselstein in 1923 nog 72 hectare griendland, was dat in 1942 nog 50 en in 1961 minder dan 10 hectare. In 1947 zijn er nog 15 mandenmakers en in 1960 nog slechts een drietal. Rond 1970 is het vak in IJsselstein verdwenen. Een belangrijke speler in de IJsselsteinse en nationale griendcultuur was het teen- en houtschildbedrijf W. Vink en Zonen, dat zich in de Weidstraat (later aan het Kronenburgplantsoen) bevond. De laatste eigenaar, Chris Vink, richtte in 1980 de stichting "Wilg & Mand" op met als doel alle aspecten van de griendcultuur als historisch erfgoed vast te leggen. De grootvader van Chris, C.A. Vink, was oprichter van de Hout- en Teenpachters-bond. Museum IJsselstein liet een belangrijk deel van de verzameling van Wilg & Mand zien. In het Regionaal Historisch Centrum (RHC) Rijnstreek en Lopikerwaard te Woerden is het archief van de firma W. Vink en dat van "Wilg & Mand" (1878 - 1992) ondergebracht. Tevens is hier meer informatie over de griendcultuur in Nederland te vinden.

Met dank aan Mij Museum IJsselstein en de Historische Kring IJsselstein voor het beschikbaar stellen van de teksten en de diverse mooie foto's.

Bart Rietveld – voorzitter HKIJ, Trudi van Zadelhoff en Nikkie Herberigs.

Adres : Museum IJsselstein Walkade 2
- 4 , 3401 DS IJsselstein.
Telefoon : 030 – 68 86 800.
www.museumijsselstein.nl

Activiteitenkalender 2018

-10 juni Weidenfest, Weidenbach-Triesdorf, Beieren, Duitsland
www.weidenbach-triesdorf.de/gemeinde/aktuelles/

-8 juli t/m 9 september Lines and Fragments, expositie van Tim Johnson (UK)
Korbmacher-museum Dalhausen, Duitsland
www.korbmacher-museum.de/Korbmacher-Museum/Programm

-8 juli Fête de l'osier et vannerie, Cadenet, Vaucluse, Frankrijk
www.mapado.com/lauris/fete-de-losier-et-de-la-vannerie

-15 juli La foire aux paniers, d'Issgeac, Dordogne, Frankrijk
www.pays-bergerac-tourisme.com

-23-27 juli Vlechtzomerschool, Wilhelminaoord
Tel: 0521-381267 Email: ien@wilhelminaoord.com

-1 t/m 8 augustus Flechtertreffen mit Kursen und Markt, Baar, Schwaben, Duitsland www.flechtertreffen.de

-11-12 augustus Fête de la vannerie, Vallabregues, Frankrijk
www.facebook.com/festivaldelavannerie/

-18-19 augustus Pilefestival, Sønder Hygum, Rødding, Denemarken

-8-9 september Sagra delle Erbe Palustri, Biezenfestival, Villanova di Bagnacavallo, Italië www.erbepalustri.it

-15-16 september Korbmarkt, Lichtenfels, Duitsland
www.korbmarkt.de

-28-30 september Saul en vie, Montquitin, België www.saulenvie.be
Nieuwe website komt half juni

-6-7 oktober Fira dell cistell, Vlechtersmarkt, Salt, Gerona, Spanje

-6-7 oktober** Biennale de Vannerie Frankrijk, Reilly, Oise, Frankrijk

**Niet zeker van datum voor dit jaar en geen volledige info beschikbaar op moment van drukken.

Weet je zelf evenementen in binnen- of buitenland stuur de gegevens dan door aan redactie@vlechters.nl

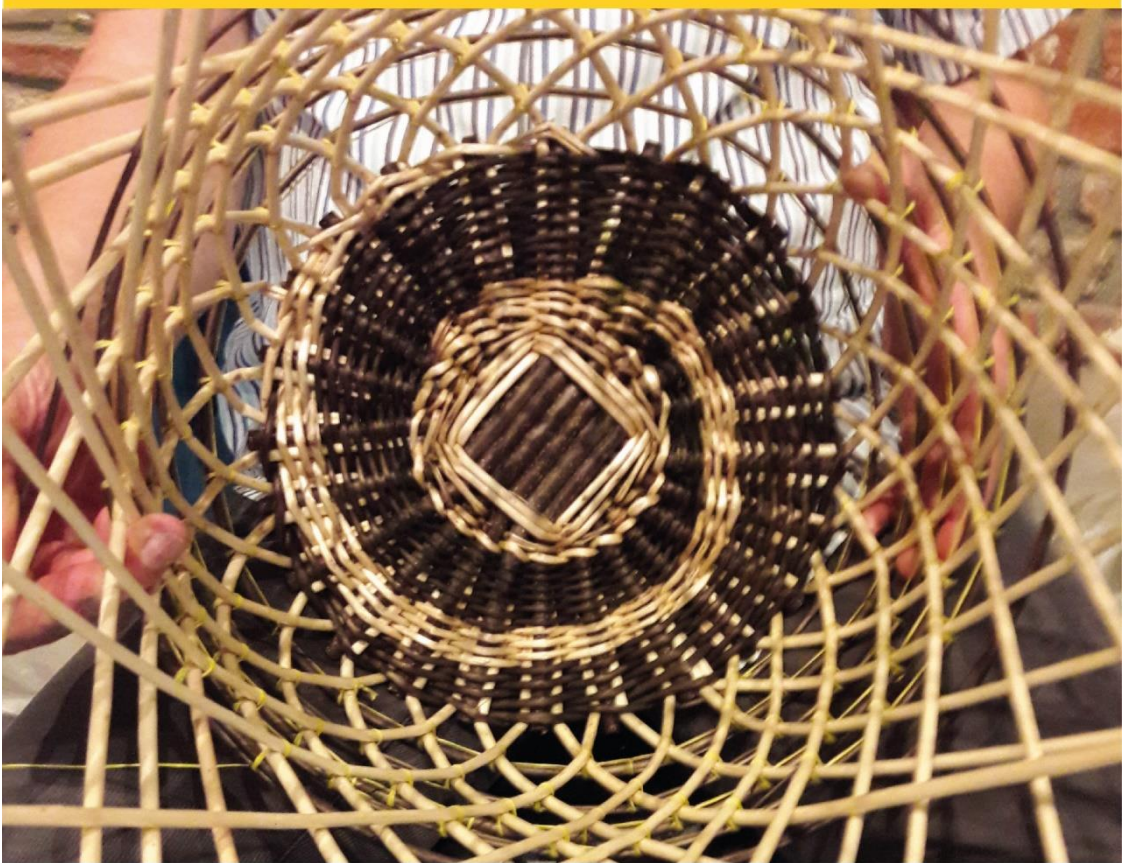
Cursusleiders

Opgeven nieuwe cursusleiders: redactie@vlechters.nl of tel: 06-21828312

Verdere gegevens over cursussen en workshops opvragen bij de cursusleiders zelf.

Piet Antonis, Bergeijk	06-22308588	
Jeanny Bouwen, Geel (Be)	+32-(0)14-220946	www.deratelaar.be
Johnny Ceyskens, Lummen (Be)	+32 (0)495-873003	www.wilgen.be
Jac de Cock, Stevensbeek	0485-382570	jac_de_cock@hotmail.com
Hennie van Emaus, Harderwijk	0341-420541	hennievandemaus@solcon.nl
Harry Enzerink, Zutphen 	----	h.enzerink@hotmail.com
Rob van Hernen, Hattem 	06-30201117	rhernen1960@kpnmail.nl
Ton Kooijmans, Schijndel	073-5476496	tonkooijmans@gmail.com
Luciënne Kramer, Enkhuizen	0228-318622	hansenluciennekramer@ziggo.nl
Mieke Langenhuizen, Veldhoven	06-21828312	www.wilgennest.nl
Peter Lavrijssen, Reusel	0497-643712	peterlavrijssen@hetnet.nl
Gerda Legrand, Kluisbergen (Be)	+32 (0)472-364763	www.vlechtatelier.be
Lieve Lieckens, Keerbergen (Be)	+32 (0)486-455507	www.mandenvlechten.be
Barbara Mahler, Dwingeloo	06- 16650989	www.detakkenvrouw.nl
Frans Mallants, Lommel (Be)	+32(0)11-541944	www.mandemakerij-de-kempen.be
Ingrid Reinhoud, Maastricht <u>Stro</u>	06-506 13000	www.ingrids-handen.nl
Hendrik Ruitenbeek, Herveld Zuid	06-36449925	hendrik.ruitenbeek@tele2.nl
José Schilder en Jan de Vos, Zuidscherner	072-5038123	www.mandenmakerij.nl
Simone Simons, Chelva (Valencia) Spanje <u>Espartogras</u>	+34 962100959	www.trendza-bags.com
Piet-Hein Spieringhs, Driebergen-Rijsenburg	0343-756348	www.vlechterij.nl
Truus Stol, Ingen	0344-602856	fruihofje@xs4all.nl
Rien Stuijts, Zundert 	06-49628425	www.destoelenmatter.nl
Rob Triest, Schokland <u>stro</u> 	06-20383448	irtriest@hotmail.com
Ineke Visser, Ammerstol	0182-352913	www.wilgenteenvlechten.nl
Henk Ziel, Raalte	06-22563020	henkziel100@gmail.com
Museum Eynderhoof, Nederweert-Eind	06-16779805	a.kinebanian@kpnmail.nl
Nat.Vlechtmuseum, Noordwolde	0561-431885	www.noordwoldevlecht.dorp.nl

www.vlechters.nl

Nasa-techniek mand, Jean Wouters, België